

FÁILTE GO CAISLEÁN RÍ EOIN

Tugaimid cuireadh duit dul isteach agus taithí a fháil ar 800 bliain de stair áitiúil dhrámatúil

Cé go bhfuil Caisleán Rí Eoin (KJC) ar cheann de na foirgnimh is stairiúla in Éirinn, bhí a stair síochánta den chuid is mó, ach amháin ceithre léigear i 1642-91 agus ceann amháin i 1922. KJC a bhí ar a dtugtar Caisleán Luimnigh, Caisleán an Rí, na Banríona. Caisleán nó Caisleán Luimnigh go dtí gur fhianaigh an chéad tagairt dó mar 'King John's Castle' in A Topographical Dictionary of Ireland le Samuel Lewis (1837).

NA LOCHLANNAIGH

Idir 800 agus 1000, rinne na Lochlannaigh iniúchadh, creach agus shocraigh siad limistéar ollmhór san Eoraip agus i Meiriceá Thuaidh. Mar chuid de seo, bhunaigh siad Cathair Luimnigh go luath sa deichiú haois (c922) agus ina dhiaidh sin tháinig siad faoi smacht Ríthe Mumhan (968-1195). Bhí daonra níos lú ná míle ann, agus is dócha go raibh sé faoi iamh ag balla ithreach agus carraige, le palisade adhmaid nó cloiche ar a bharr. Bhunaigh na Lochlannaigh suíomh KJC freisin mar lárionad cumhachta trína úsáid mar Thingplass nó mar ionad cruinnithe an Thing (comhchomhairle cathrach agus cúirt dlí). Níos déanaí creidtear gur bhunaigh Ríthe na Mumhan a bpálás ar an suíomh céanna. Le linn na tréimhse seo, bhí suíomh KJC lasmuigh de bhallaí an bhaile ó thuaidh.

NA NORMANNAIGH

Ó 1000 go 1300, leathnaigh Iarthar na hEorpa Meánaoise óna ndúiche, Sasana, an Fhrainc, an Ghearmáin agus an Iodáil i ngach treo. Bhuaigh Ríthe Críostaí Moslamach an Spáinn; Shocraigh Gearmánaigh in Oirthear na hEorpa; Crusaders conquered codanna móra den Mheán-Oirthear; agus rinne barúin Normannach ionradh ar an mBreatain Bheag (1067) agus ar Éirinn (1169). Ghabh na Normannaigh seilbh ar Luimneach go hachomair i 1175-76, áit ar thóg siad fáinne (dún timpeallaithe ag ballaí cré agus díog dhomhain), struchtúr neamhspleách lastuaidh den chathair mhúrtha agus lasmuigh di. Tar éis tréimhse de riail na hÉireann athchóirithe (1176-95), ghlac na Normannaigh smacht buan ar Luimneach a rinneadh cathair Ríoga faoi rialú díreach na Corónach. I 1197, bhronn John, Tiarna na hÉireann, (Rí Shasana ina dhiaidh sin) a chéad chairt don chathair ag insealbhú 800 bliain d'fhéinrialtas áitiúil.

Cé nár thug Eoin cuairt ar Luimneach riamh, d'ordaigh sé caisleán cloiche ceart a thógáil ann. Tógadh KJC idir 1211 agus 1297 in dhá phríomhchéim. Ba é an chéad cheann ná tógáil an taobh ó thuaidh ar a raibh an teach geata le dhá thúr ar chruth D agus an túr cruinn Thoir Thuaidh (1211-12) ar an lorg céanna le himfháinne 1175-76 ar chostas £733. Ba é an dara ceann (1235-97) an dá thúr chruinn abhann (na túir Thiar Thuaidh agus an Túir Thiar-Thuaisceart) a thógáil agus an imbhalla a cheangail leo, ar chostas iomlán £1,780. balla leathnaithe na cathrach a leathnaíodh ó thuaidh i dtreo KCJ a ionchorpraíodh anois i Luimneach don chéad uair.

Tógadh an dá chomhpháirt de KJC ar dhá leibhéal: an teach geata agus an túr Thoir Thuaidh ar chnoc cré, a ardaíodh nuair a tógadh an fáinne, agus na túir abhann agus an imbhalla ceangail, a tógadh ar leibhéal i bhfad níos ísle ar an mbuncharraig ar an Sionainn. Bhí balla mór imfhálaithe ag formhór na gcaisleán Meánaoise agus túir starracha laistigh díobh ina raibh túr mór cónaithe nó coimeadaí mar lóistín don tiarna agus dá theaghlach. Caisleán gan choimeád a bhí i KJC, mar a bhí caisleáin Ríoga eile ar nós Bhaile Átha Cliath agus Ros Comáin toisc nach raibh tiarna cónaitheach ina gcónaí iontu. Sa bhliain 1280, áfach, tógadh halla mór cloiche ar an taobh Thiar, an t-aon struchtúr cloiche Meánaoise ar a dtugtar a tógadh i gclós KJC.

Bheadh lucht saothair mór saoir, cairéil, gaibhne, siúinéirí, pluiméirí agus glónairí i gceist le tógáil KJC. Ba é an mórchaisleán is faide siar a thóg na Normannaigh in Éirinn é, a léirigh an chuid is faide siar ó thaobh fairsingiú na hEorpa de sa Mheánaois, díreach mar a sheasann caisleán Crusader Krak des Chevaliers sa tSiria dó an chuid is mó oirthearach. Bhí an-tionchar ag KJC freisin mar eiseamláir do chaisleáin Éireannacha níos déanaí mar Ros Comáin agus caisleáin na Breataine Bige ar nós Caernarvon.

RÉABHLÓID MÍLEATA

Le breis agus 300 bliain (1300-1600), bhí saol measartha síochánta ag KJC agus is beag athrú a tháinig ar a chuma bhunúsach. Mar struchtúr mór costasach le cothabháil, is minic a bhí sé i ndroch-chaoi. Tar éis 1600, rinneadh é a nuachóiriú chun an Réabhlóid Mhíleata ar a dtugtar uaireanta a chur san áireamh, athrú radacach ar bheartais agus ar eagrú míleata na hEorpa. Bhí tionchar aige seo ar KJC ar dtús nuair a tógadh bastion i 1608-11 (struchtúr uilleach ag gobadh amach ón imbhalla) chun cúinne an Oir-Dheiscirt a neartú, an t-aon cheann gan túr.

Tar éis ceithre léigear 1642-91, bhí an dara tréimhse síochána ag KJC go dtí 1922. I measc na ngnéithe ba shuntasáí den Réabhlóid Mhíleata bhí forbairt na n-arm seasta lánaimseartha, gairmiúla, faoi éide a bhí ina gcónaí i mbeairicí saintógtha, seachas a bheith ina gceathrúna. ar an daonra. Ba é Dún Ríoga Bhaile Átha Cliath (anois Ó Coileáin) an chéad cheann sa Bhreatain agus in Éirinn (tosaíodh 1702). Ar an gcaoi chéanna a tógadh Dún an Chaisleáin i gclós KJC (1740idí). Críochnaíodh é sa bhliain 1751, agus ba fhoirgneamh cearnach trí stór é timpeall ar chlós a bhí oscailte don Oirthear. Ní raibh tionchar ag an mBeairic ar an struchtúr Meánaoise, ach sna 1790idí, d'fhulaing KJC an t-athrú ba shuntasáí nuair a leagadh an imbhalla Oirthearach agus dhá thaobh bhunchloch 1611 chun páirc pharáid sínte a chruthú os comhair na beairice.

TITHÍOCHT SHÓISIALTA AGUS IONAD CUAIRTEOIRÍ

Tar éis do KJC a bheith gafa ag arm an tSaorstáit i 1922, scoir sé de bheith ag feidhmiú mar bheairic. Go luath sna 1930idí, leagadh cuid mhór de Bheairic an Chaisleáin (a dódh ag Irregulars a bhí ag cúlú i 1922), cé go fortunately níor baineadh úsáid as fabraic an chaisleáin féin. Tógadh scéim tithe sóisialta sa chlós agus rinneadh árasáin ar thrí fhoirgneamh a tháinig slán ón tseanbheairic. I 1990, leagadh na tithe agus foirgnimh na beairice a bhí fágtha agus osclaíodh an Lárionad Léiriúcháin reatha i 1991.

DR. MATTHEW POTTER, CURATOR, LIMERICK MUSEUM

DISCOVER
LIMERICK

WILD ATLANTIC WAY
GATEWAY CITY
TAIRSEACH SHLIAN AN ATLANTAIGH FHÁIN

www.kingjohnscastle.ie
Telephone: +353 (0) 61 370 501
Email: reservations@kingjohnscastle.ie

KING JOHN'S
CASTLE
Bringing our history to life